

FEBRUARI 1965 HÄFTE 2

Social- medicinsk tidskrift

FYRTIOANDRA ÅRGÅNGEN

Om press och fackpress

Dags- och partipressens bekymmer för sin existens har länge varit dagligt bröd för läsarna. Bakom varje pressorgan står en finansiell garant av något slag som antingen tjänar eller förlorar pengar på sin tidning. Att avgöra vilket kan vara svårt, särskilt i gränsfallen, där irrationella faktorer såsom informations-, opinions- och PR-värden kan spela stor roll för ägaren eller partiet utan att detta låter sig utläsa av pressalstrets egen bokföring. I längden måste dock ett tidningsorgan som vill leva ett eget oberoende liv i likhet med andra företag bevisa sina existensmöjligheter rent ekonomiskt. Inte ens LO:s mäktiga stöd räcker för ett deficit i Stockholms-Tidningen på 12 miljoner och mera per år.

Medan massdöd, fusioner och avtynande inom dags-, nyhets- och partipressen pågått har en annan utveckling kännetecknat den s. k. fackpressen inom tidskriftsvärlden. (Vecko- och nöjesbladen lär i konkurrensen med de expansiva dagstidningarna och TV inte kunnat undgå det ekonomiska strupgreppet.)

Antalet yrkes-, organisations- och konsument-tidskrifter — fackpublikationer i vidare bemärkelse — har liksom offentliga myndigheters och

huvudmäns informations- och propagandaorgan starkt ökat i antal och omfång och torde nu överstiga 300. Många är vid jämförelse små, andra så mycket större. Enstaka dödsfall inträffar då och då.

Små som stora tidskrifter torde ha det gemensamt med dagspressen att prenumerationers inkomsterna inte täcker omkostnaderna. Utan tvekel ges ofta åt informations- och PR-faktorn ett sådant värde, eller den sakliga och vederhäftiga spridningen av speciellt material en sådan betydelse att publiceringskostnaderna endast till mindre del eller inte alls belastar tidskriften som företag. För ett antal facktidskrifter gynnas ekonomin i större eller mindre grad genom annonsinkomster.

Inom det socialmedicinska intresseområdet har en rad tidskrifter funnits länge. Åtskilliga har tillkommit under senare år. Vid en snabbinventering befinner sig minst ett 30-tal tidskrifter publicera artiklar och stoff av socialmedicinsk betydelse. Det värdefulla materialet stammar huvudsakligen från det sociala (politiska), socialvetenskapliga och samhällsorganisatoriska området samt från det medicinskt vetenskapliga och

först och sist från socialmedicinsk forskning och erfarenhet. Materialet kan synas oöverskådligt, kaotiskt i nuvarande utvecklingsskede. Journalistiskt dyker det upp i pressen som snart glömda nyheter och aktualiteter eller som mer eller mindre djupt och brett ingripande fakta med långtidsverkan.

Inom den sociala och socialpolitiska tidskriftsvärlden har detta senast skett, att socialstyrelsens tidskrift *Sociala meddelanden* låtit sina fyra nummer för år 1964 sammanslås till två innehållsrika och välillustrerade volymer på nära 300 sidor vardera om aktuella problem inom samhällets barnavård och allmänna socialvård.

Ett nytt organ som efterträtt Socialvårdsförbundets tidskrifter har fått namnet *Socialt forum* och framträder med sitt första nummer som en mycket sober publikation i händigt format. Den utges av Stadsförbundet och Kommunförbundet som informations- och debattforum i fråga om de väsentliga socialvårdande funktionerna. Båda dessa organ bekostas uppenbarligen till största delen av respektive huvudmän och torde ha sin läsekrets bland administrativt och politiskt kvalificerade personer.

Medicinskt vetenskaplig forskning, fortbildning och facklig information inom läkarkåren har från årsskiftet berikats av två till uppläggning, typografi och innehåll intressanta nyheter, *Läkartidningen* och *Försvarsmedicin*. Den senare är utgiven av försvarsmedicinska forskningsdelegationen och försvarsmedicinska forskningsrådet. Tidskriften öppnar med sin vårdade moderna lay out en välbehövlig kommunikation för

militärmedicinsk forskning och organisation såväl internt som internationellt.

Läkartidningen, som företräder Sveriges läkarförbund, har fått ett format helt för sig själv och visar en elegant och omväxlande lay out. Dess möjligheter att tillgodose läkarna med högvärdiga artiklar till belysning av den medicinska vetenskapens utveckling och tillämpning i hälso- och sjukvård har väsentligt förbättrats. Utrymme finnes även för en utbyggd facklig information och debatt. Tidningens ekonomi torde vara garanterad tack vare en livlig läkemedelsannonsering.

För dagstidningarnas ekonomi och standard spelar annonsinkomsterna en allmänt erkänd och avgörande roll. Detsamma gäller för de tidskrifter som ej bekostas eller stödes av allmänna medel eller av enskilda personer och organisationer.

För den socialmedicinska informationen i stort, som denna tidskrift bemödar sig att bidra till, utgör floran av specialpublikationer ett naturligt fält att botanisera på. Främst vill dock tidskriften alltjämt vara ett översiktligt organ för publicering av de forsknings- och erfarenhetsrön som härleder från socialmedicinska institutioner och verksamheter. Behovet av en sådan publikation förminskas icke genom det växande antal "facktidskrifter" och specialorgan som sett dagen på senare år. Tvärtom. Men som annars måste även för en tidskrift som denna betryggande ekonomiska förutsättningar skapas om den skall kunna leva vidare och svara upp mot de skärpta krav som framtiden har i beredskap.